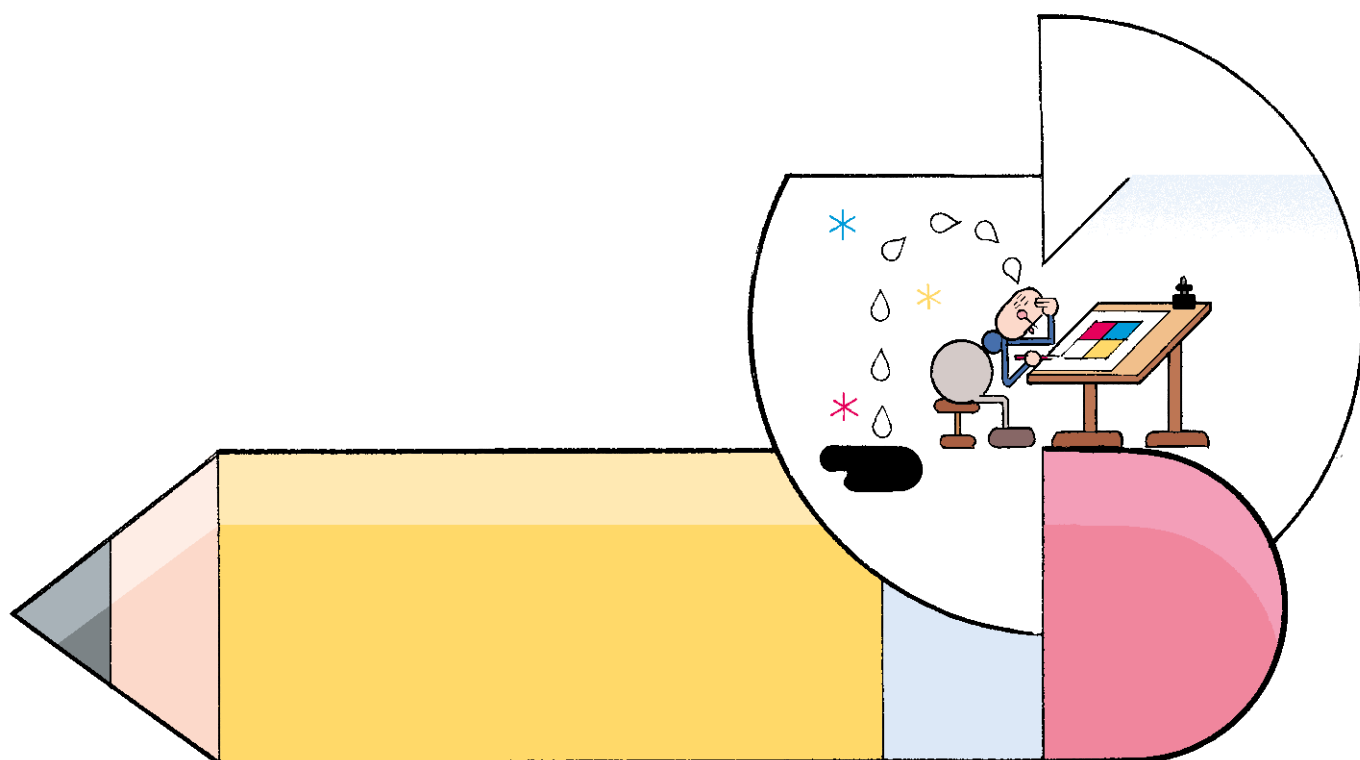

Textos de sala

Versió Lectura Fàcil

CHRIS WARE

DIBUIXAR ÉS PENSAR

CCCB Centre de Cultura
Contemporània
de Barcelona

03/04 — 09/11/2025

Aquest document inclou els textos de l'exposició.
Està escrit segons les pautes de Lectura Fàcil
per facilitar-ne la comprensió.

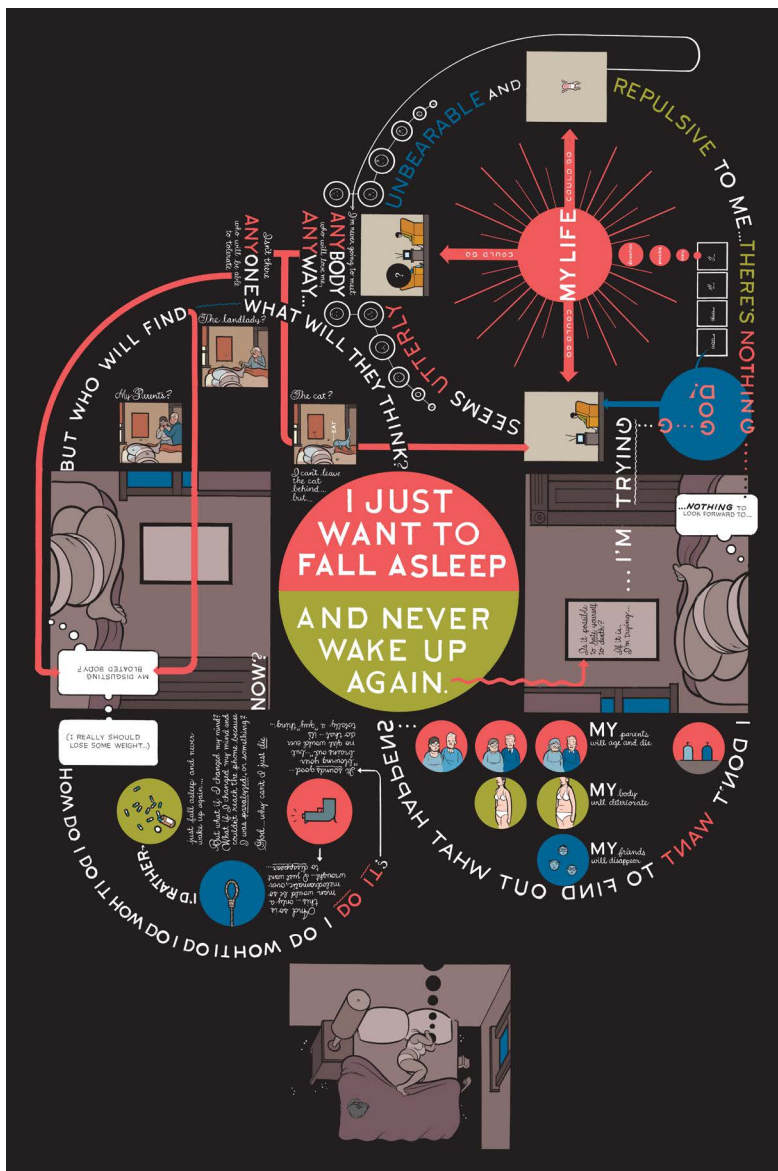
Adaptació a Lectura Fàcil: Lucía Burbano i Laia Vidal
(Associació Lectura Fàcil)

Maquetació: Carme Guiral

Sumari

Introducció	4
 ACME NOVELTY LIBRARY	
Una corporació unipersonal.....	6
 JIMMY CORRIGAN	
El pare que (gairebé) mai hi va ser.....	8
 VIATGE A LES ARRELS	
La inspiradora avantguarda dels orígens.....	10
 QUIMBY THE MOUSE	
La musicalitat de l'slapstick.....	12
 BUILDING STORIES	
L'arquitectura de l'existència	14
 RUSTY BROWN	
L'univers en un floc de neu.....	16
 THE NEW YORKER	
Una crònica americana.....	18
 PEDANTRY & PEDAGOGY	
La quarta dimensió de la gràfica.....	20
 ÈTICA DE L'OBSERVACIÓ	
Quaderns de dibuix i vells edificis	22
 RAGTIME	
Els sons d'un temps recobrat.....	24

Introducció

Building Stories - Wake Up,
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

El llenguatge artístic aconsegueix el seu objectiu quan desenvolupa un vocabulari propi que parla de temes relacionats amb la complexitat del món i del ventall d'emocions que van des de la tragèdia fins la comèdia.

Si parlem del còmic, l'autor Chris Ware (Omaha, Nebraska, 1967) ha revolucionat aquest gènere gràcies a un llenguatge innovador.

Ware és autor d'obres referents del còmic com *Jimmy Corrigan*, *Building Stories* i *Rusty Brown*, amb les que ha guanyat premis molt importants com el Grand Prix d'Angoulême, Eisner Awards i Harvey Awards.

També és el primer autor de còmic que ha participat en la Biennial del Museu Whitney, una exposició d'art que se celebra cada 2 anys a Nova York, i el primer en guanyar un premi literari:

The Guardian First Book Award.

Per obtenir aquest premi, Ware va competir amb altres gèneres com novel·les, assajos i biografies.

L'estil de Ware combina els llenguatges artístics de la contracultura, que és el moviment cultural alternatiu a les tendències que predominen a la societat i l'estil avantguardista de la revista de còmic *RAW*. Aquesta revista estava editada pel dibuixant de còmic Art Spiegelman i la dissenyadora Françoise Mouly.

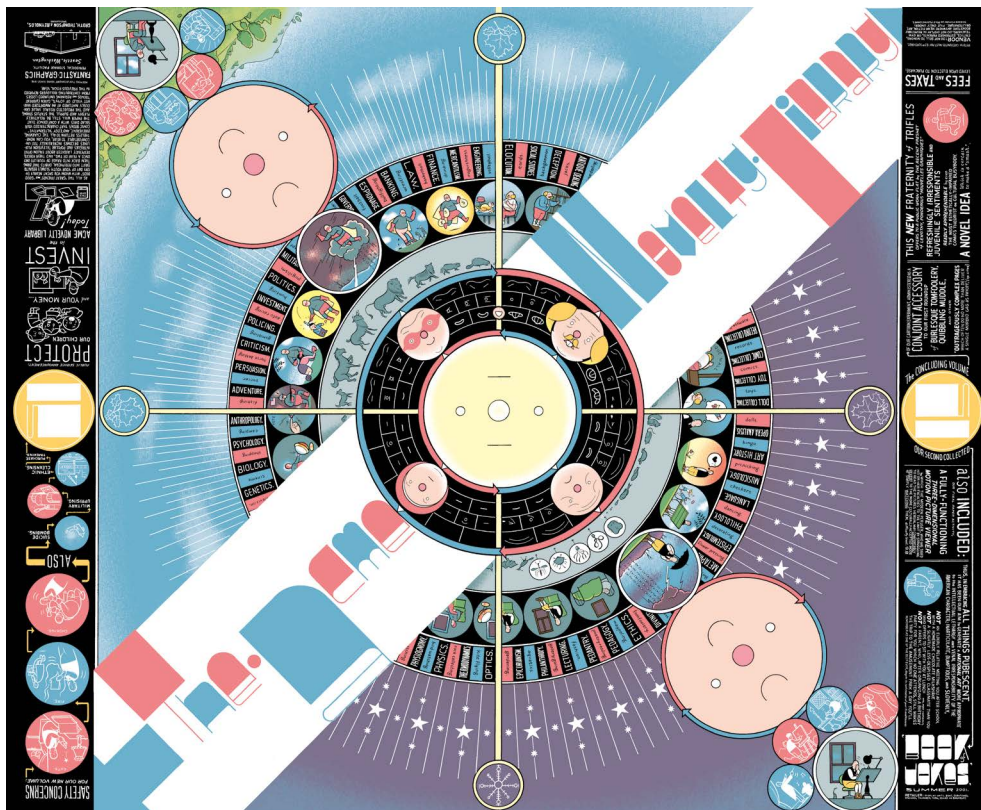
El seu llenguatge artístic recupera l'essència i la llibertat narrativa dels primers còmics, un estil que l'anomenat classicisme va ignorar anys més tard.

En l'estil de Ware, el lector participa de la història. La seva combinació de disseny, tipografia, arquitectura i ritme de lectura demostra que Ware defensa el valor de les creacions artesanals en un món cada cop més digital.

Ware utilitza el dibuix per estructurar el seu pensament. L'ajuda a relacionar-se amb un món complex. En els seus còmics treballa els conceptes del temps, la memòria i l'existència humana.

ACME NOVELTY LIBRARY

Una corporació unipersonal

Coberta d'ACME 15,
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

Amb 26 anys, Ware va publicar el primer número de la sèrie de còmics *Acme Novelty Library*.

Era l'any 1993 i el còmic independent nord-americà vivia un període esplèndid.

Molts autors nous experimentaven amb aquest gènere, i es publicaven ells mateixos les seves obres.

Eren obres molt ambicioses i *Acme Novelty Library* en va ser una de les més radicals.

Aquesta sèrie reflexiona amb ironia sobre la manera com una editorial imaginària es comunica amb els seus lectors.

El format de cada número és diferent, amb dissenys de pàgina molt elaborats i tipografies cridaneres. Inclouen falsos anuncis i retallables d'estètica postmoderna, un estil caracteritzat per l'heterogeneïtat, la barreja de diversos estils, i compromès amb la cultura popular.

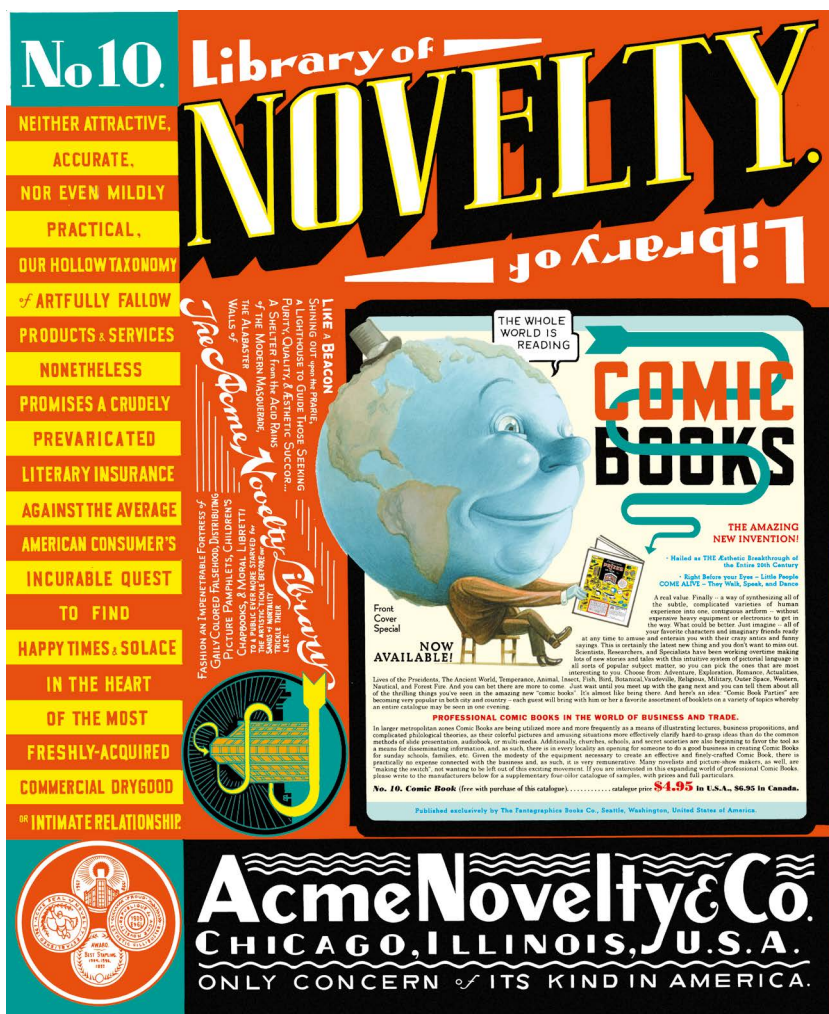
Tots els personatges principals creats mai per Ware van aparèixer per primer cop en *Acme Novelty Library* i després els va integrar en altres històries posteriors.

Entre 2005 i 2010, Ware va editar els darrers números d'*Acme Novelty Library* en format llibre

i pensats com si cadascun fos un objecte.

Les cobertes, els lloms i les textures formaven part de la narrativa de cada número.

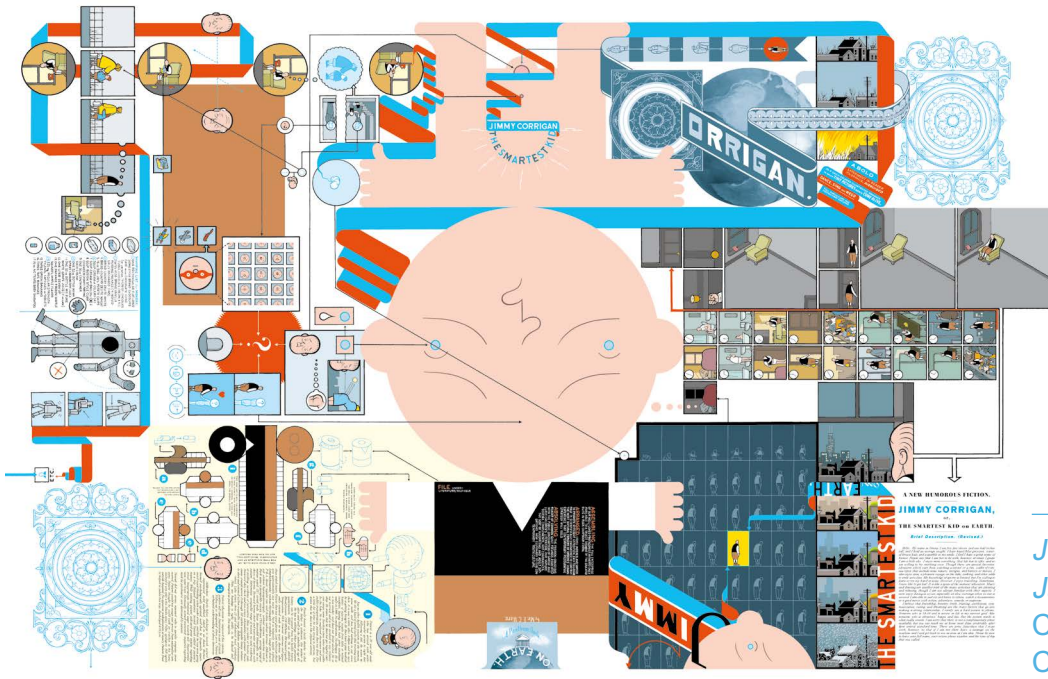
També hi va incloure fragments d'obres en les que estava treballant, com *Building Stories* i *Rusty Brown*.

Coberta d'ACME 10 Catalog,
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

JIMMY CORRIGAN

El pare que (gairebé) mai hi va ser

Jimmy Corrigan
Jacket Front,
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

Al final del llibre *Jimmy Corrigan, the Smartest Kid on Earth*, publicat l'any 2000, Chris Ware explica que les 4 o 5 hores que es triga a llegir-ho és el temps que el seu pare va passar amb ell fins que va morir. També explica que el volum del llibre s'assembla a l'urna funerària que contenia les restes del seu pare.

Ware escriu aquests comentaris perquè el seu pare va abandonar la casa familiar quan ell era molt petit. No va contactar amb ell fins molts anys després, quan Ware estava treballant en aquesta història. El còmic parla sobre un home solitari que un dia rep una invitació del seu pare, que l'havia abandonat durant la seva infantesa.

Tot i que *Jimmy Corrigan* no és una obra autobiogràfica, Ware va inspirar-se en la seva experiència personal dolorosa. Els escenaris d'aquesta història són 2: una ciutat imaginària de l'estat de Michigan l'any 1993, i l'Exposició Universal de Chicago de 1893.

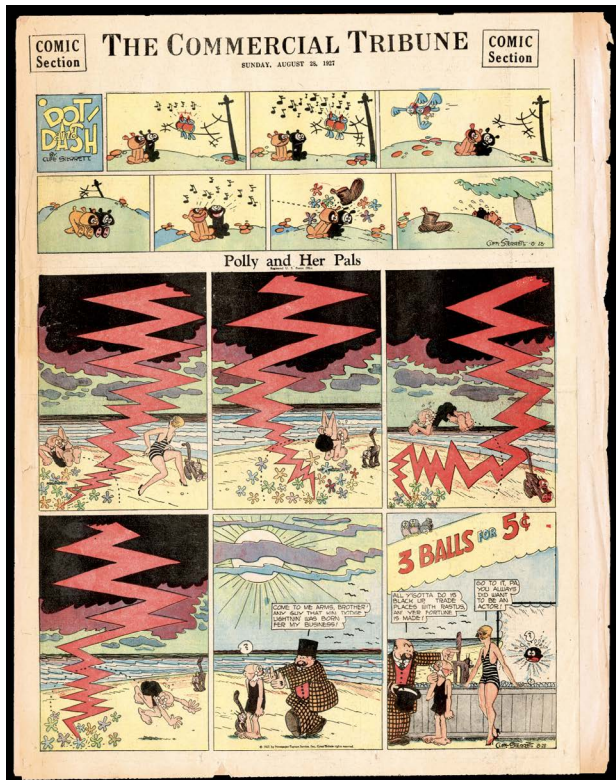
El còmic explica els fracassos i la sensació de soledat d'una família on diferents generacions han patit l'abandonament. El personatge de Jimmy Corrigan, per exemple, té una feina avorrida i dificultats per comunicar-se amb altres persones.

I el seu besavi va ser abandonat pel seu pare en uns anys en què la societat nord-americana celebrava l'accés la modernitat gràcies a l'Exposició Universal de Chicago de 1893.

L'obra mostra una gran riquesa de recursos. Representa de forma excel·lent les pauses temporals, les transicions narratives arriscades i la precisió en els gestos dels seus personatges.

VIATGE A LES ARRELS

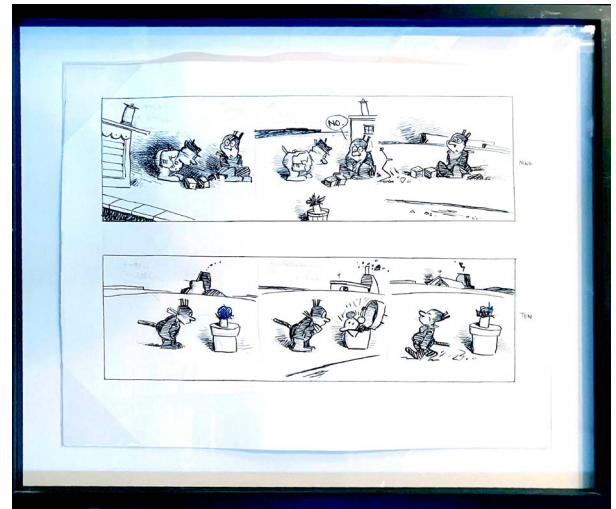
La inspiradora avantguarda dels orígens

A l'esquerra: Pàgina de diari on apareix una vinyeta de *Polly and Her Pals*, Cliff Sterrett

A sota: Dibuix original de *Krazy Kat*, George Herriman.

Cortesia de Chris Ware

L'obra de Chris Ware no proposa una ruptura amb la història del còmic, sinó tot el contrari: reivindica la llibertat d'expressió en els orígens del còmic.

Abans que el llenguatge del còmic fos similar a tot arreu, el còmic nord-americà va ser molt creatiu.

Aquesta llibertat d'expressió va obrir diferents camins creatius, però va costar trobar autors que els continuessin.

Chris Ware i el seu mentor, el també autor Art Spiegelman, tenen en comú que també són historiadors i teòrics del còmic. Com a exemple d'això,

Ware va recuperar obres de la primera gran època del còmic a principis del segle xx (20), com *Krazy Kat*, de George Herriman, o *Gasoline Alley*, de Frank King.

Precisament, Herriman, King i Cliff Sterrett, autor de la sèrie *Polly and Her Pals*, són els referents de Chris Ware. Ware i Spiegelman creien que el futur del còmic està en el seu passat.

És en la història del còmic on Ware troba les solucions per recuperar tot el potencial d'aquest gènere.

Ware combina el surrealisme poètic de Herriman, el realisme humanista de King i els diàlegs de Sterrett amb les formes de l'art d'avantguarda per a transformar el futur del còmic.

L'any 2004, Ware va ser l'editor convidat d'un número que la publicació *McSweeney's Quarterly Concern* del novel·lista americà Dave Eggers va dedicar al còmic.

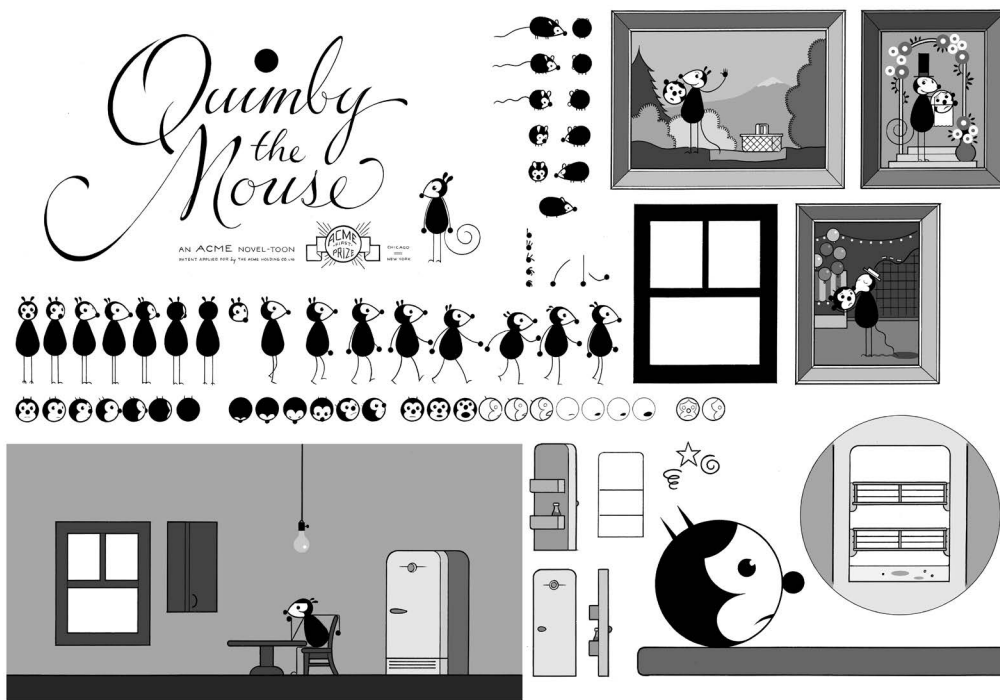
Ware va combinar una acurada selecció d'autors contemporanis amb assajos i reflexions sobre processos creatius i la història del gènere.

Històricament, a Chicago, la ciutat on Ware viu, es va experimentar amb unes formes narratives més complexes i més vinculades amb la realitat.

L'any 2021, juntament amb l'historiador cultural Tim Samuelson, Ware va ser el comissari de l'exposició *Chicago: Where Comics Came to Life (1880-1960)* al Chicago Cultural Center.

QUIMBY THE MOUSE

La musicalitat de l'slapstick

Quimby the Mouse
Cartoon Animation
Elements,
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

Amb les històries protagonitzades pel ratolí Quimby i el gat Sparky, Chris Ware celebra la llibertat formal dels còmics clàssics que més l'han influenciat. Per exemple, el còmic *Krazy Kat* de George Herriman, on el ratolí Ignatz turmentava un gat de sexe ambigu a cops de maó; el gat, malinterpretava aquestes agressions com gestos d'amor.

Aquesta sensació entre agressió i amor també la trobem a *Quimby the Mouse*, de Ware. Les llargues historietes semblen partitures de música en imatges. Tenen 2 tipus de protagonistes: un ratolí amb dos caps que simbolitza els atacs d'un cap a l'altre; i una estranya parella formada per un ratolí i un cap de gat, que tenen una relació de dependència afectiva i maltractament.

Aquestes historietes són d'entre 1990 i 1991,
quan Ware era estudiant,
i les va publicar al diari universitari *The Daily Texan*.
Vivia a Austin i sentia nostàlgia per la casa d'Omaha,
a Nebraska, on va passar l'adolescència amb la seva àvia.
L'àvia li explicava històries de la seva joventut
que el fascinaven.

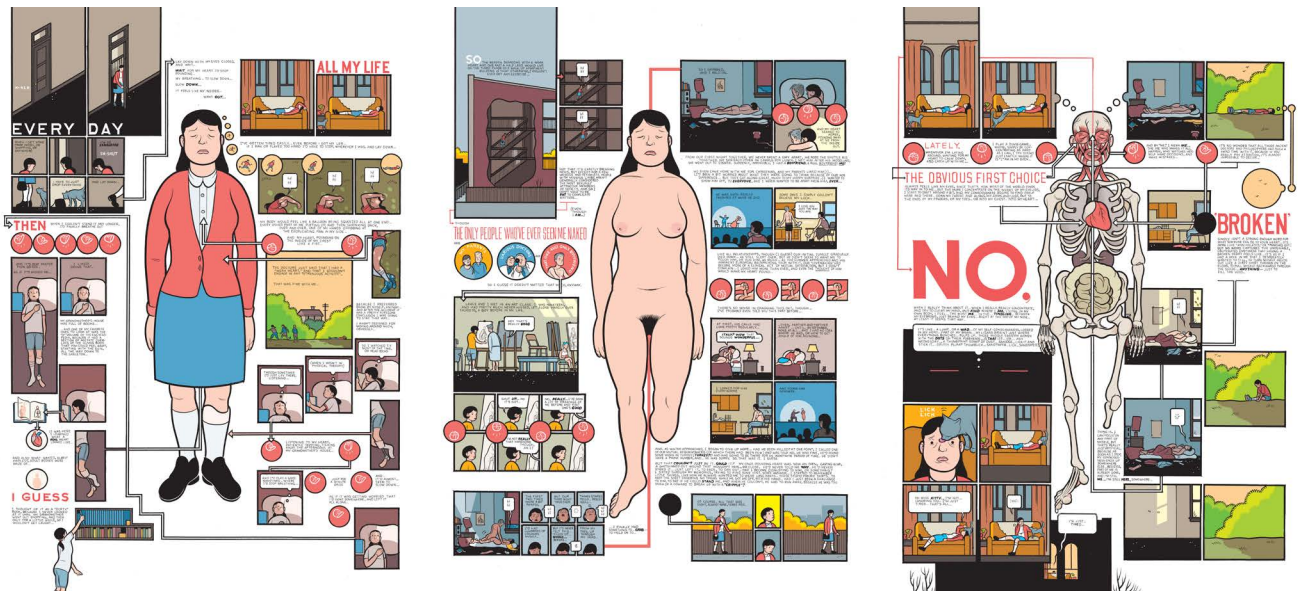
Per això a *Quimby the Mouse* trobem elements de la vida de Ware.
Temes com la memòria, el sentit de la pèrdua i la lluita contra l'oblit
conviuen amb les aventures de Sparky i Quimby.

És un treball radical sobre la forma i el llenguatge.
Les imatges tenen una estètica,
però també compleixen la mateixa funció
que els signes o les lletres d'un text literari.

Per això els personatges tenen formes simplificades
i s'assemblen a fonts tipogràfiques
o a les notes d'una partitura musical,
que el lector posa en moviment amb la seva mirada.

BUILDING STORIES

L'arquitectura de l'existència

*Building Stories (2012),
Chris Ware. Cortesia
de l'artista*

En un dels quaderns que feia servir per fer esbossos, Chris Ware reflexiona sobre la definició que l'escriptor Johann Wolfgang von Goethe feia de l'arquitectura com a «música congelada».

Per a Ware, aquella frase representa el còmic com a forma d'art. Ware era un amant dels edificis vells i un crític de l'arquitectura moderna.

En aquest sentit, va aprofundir en les similituds entre la construcció d'un edifici, el disseny d'una pàgina de còmic i la creació d'una història. Així va néixer *Building Stories*, un dels seus projectes més singulars i complexos que va trigar 10 anys a crear.

Publicada el 2012, és una caixa amb 14 objectes:
llibres amb llom de tela, diaris de gran mida,
còmics, tires amb narratives circulars,
taulers de joc i altres suports,
que es poden llegir en l'ordre que es vulgui.

L'escenari principal d'aquest còmic
és un vell edifici d'apartaments de Chicago
amb personalitat pròpia.

Els personatges són els seus habitants,
però la protagonista principal és una florista anònima
amb una cama ortopèdica
que es mudarà a un barri dels afores.
Així, quedarà desconnectada de l'entorn social
on va viure quan era jove i volia ser artista.

El tema de la renúncia està molt present a l'obra de Ware.
El mostra amb les subtileeses i les complexitats
que una persona experimenta durant tota una vida
on l'entorn, els objectes, els pensaments, les emocions
i les coses mai dites tenen la mateixa importància.

RUSTY BROWN

L'univers en un floc de neu

Personatges
de *Rusty Brown*
(2019),
Chris Ware.
Cortesia de
l'artista

Un imatge que Ware fa servir sovint a *Rusty Brown* són els flocs de neu perquè mai n'hi ha dos d'iguals.

A *Rusty Brown* (2019) li serveixen per parlar de la bellesa i de la fragilitat del món.

També de la complexitat i vulnerabilitat de les relacions humanes i de la improbabilitat que prosperin en una estructura estable.

D'aquesta obra gegantesca només se n'ha publicat la primera part.

Rusty Brown és una autèntica tragicomèdia humana, on Ware amplia el seu vocabulari narratiu i explora nous recursos del llenguatge del còmic.

La primera part de *Rusty Brown* té 4 capítols llargs.
El primer presenta les relacions dels personatges principals
amb una detallada descripció del primer dia d'institut
dels germans Chalky i Alison White
un cop la seva família s'ha mudat a Omaha (Nebraska).

Ware representa de forma brillant el concepte del temps
i les accions que succeeixen en paral·lel.
Ell mateix apareix al còmic,
en el paper poc afavoridor d'un pompós i exagerat professor d'art.

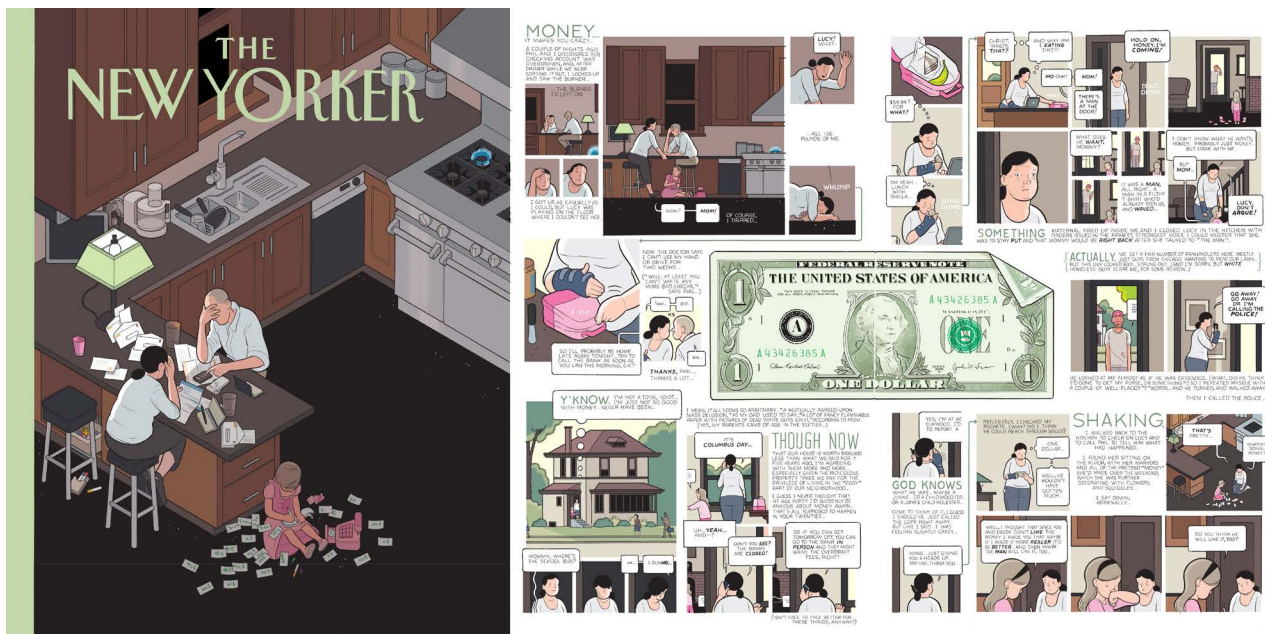
El segon capítol se centra en la joventut del professor Woody Brown,
el pare de Rusty Brown,
i el seu complicat descobriment de la sexualitat
i les seves aspiracions com a escriptor de ciència-ficció
que no va poder complir.

Els dos últims capítols són un gran descobriment.
El primer, parla sobre la vida de l'ex assetjador escolar Jordan Lint,
i és una representació gràfica del corrent de consciència.
Aquesta tècnica narrativa la va utilitzar l'escriptor James Joyce,
i intenta capturar de manera realista
els pensaments d'un personatge.

El segon se centra en Joanna Cole,
una solitària professora afroamericana aficionada al banjo.
En aquest capítol, Ware barreja diverses línies temporals.
Mostra la veritable essència del seu art:
el gènere de ficció es converteix en una eina
per comprendre l'ésser humà.

THE NEW YORKER

Una crònica americana

Portada i vinyeta de la revista
The New Yorker,
Chris Ware. Cortesia de l'artista

L'obra de Chris Ware també fa referència a com la política afecta la vida quotidiana. A *Jimmy Corrigan*, per exemple, es parla, entre d'altres coses, del racisme a la història dels Estats Units.

A *Rusty Brown*, el personatge de Jordan Lint és un exemple del naixement de la cultura neoliberal, el corrent econòmic que defensa la liberalització de l'economia. I, sovint, els falsos anuncis publicats a les pàgines d'*Acme Novelty Library* denunciaven els excessos nord-americans del colonialisme cultural, quan un país imposa la seva cultura a un altre, i els perills del consumisme sense fre.

L'any 2010, la revista *Fortune* li va encarregar la portada del seu número 500.

La seva proposta, que criticava el capitalisme, va ser rebutjada.

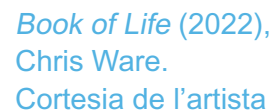
Des de l'any 1999, Ware col·labora amb *The New Yorker* creant portades per aquesta revista.

Amb aquests encàrrecs pot compartir la seva visió del que passa als Estats Units de forma més directa, ràpida i prolífica.

Planteja les portades com un diàleg entre personatges que mostren la mateixa situació des de diferents punts de vista. El resultat és un treball fascinant, una crònica punyent sobre els canvis i transformacions radicals als Estats Units.

Per exemple, els seus dibuixos parlen d'un país dividit, de com és la societat després de la pandèmia de la covid, de tensions racials i crisis econòmiques, de desajustos generacionals, de la inseguretat en els instituts d'educació i de com la tecnologia digital té unes conseqüències per a la comunicació i percepció del món, entre moltes altres coses.

La quarta dimensió de la gràfica

Els materials que va preparar per l'assignatura van ser l'inici d'un nou registre gràfic, que va desenvolupar més tard: el projecte Pedantry & Pedagogy.

El 2018 van exposar-se a la Galerie Martel de París i en un portafoli d'edició limitada.

En aquest projecte, Ware s'apropa a les característiques de l'estil abstracte d'autors de còmic experimental com Yūichi Yokoyama, Jochen Gerner, Óscar Raña o Cynthia Alfonso per a crear un diàleg entre uns objectes de fusta i uns complicats diagrames murals.

Els objectes reflexionen sobre el propi llenguatge artístic.

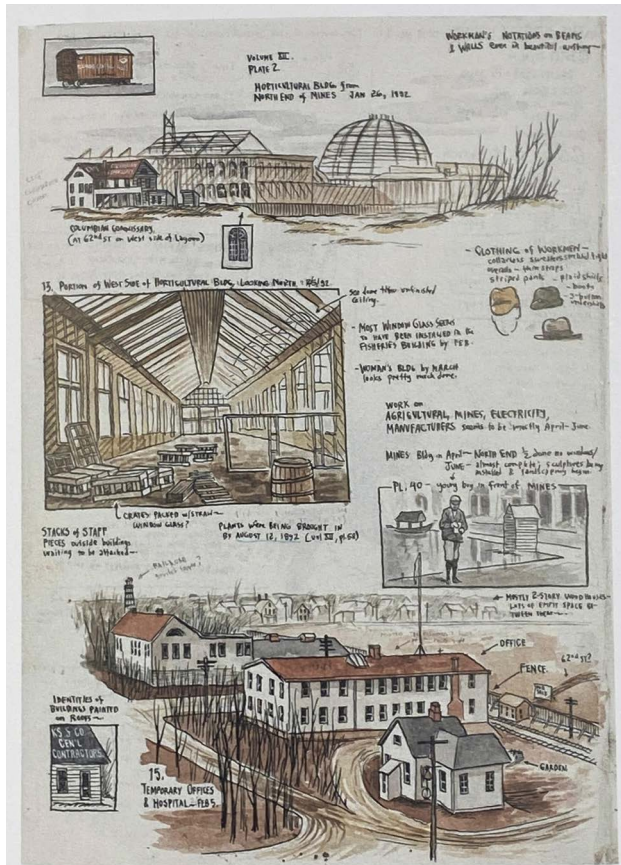
Aquests objectes i diagrames també representen uns personatges i creen un joc de miralls que canvia les perspectives per trencar les lleis de l'espai.

Amb aquesta obra Ware està experimentant un següent pas en la seva trajectòria, el de la forma pura.

Es caracteritza per la seva similitud amb el viatge que el personatge de *2001, una odissea de l'espai* (1968) de Stanley Kubrick viu al final de la pel·lícula, o amb una experiència mística que no pot simplificar-se en paraules.

ÈTICA DE L'OBSERVACIÓ

Quaderns de dibuix i vells edificis

Sketchbook Pages (1992-1995),
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

Chris Ware va quedar impactat per la publicació dels quaderns de dibuixos i esbossos de Robert Crumb, el fundador del còmic *underground* nord-americà. El va impactar com Crumb observa i percep el món mitjançant el dibuix.

Ware també ha publicat 3 volums dels seus quaderns de dibuix on, a diferència dels seus treballs de ficció, fa servir un estil més irracional i elaborat per parlar de la realitat a partir de la seva observació.

En les pàgines seleccionades, l'arquitectura és un element destacat.
La representa amb dibuixos d'edificis reals,
o amb els materials que va utilitzar
per crear el còmic de *Jimmy Corrigan*.

L'estil d'aquests dibuixos contrasta amb l'estètica més clara i refinada
d'altres treballs arquitectònics,
com els dibuixos que va fer per preparar l'animació *Lost Buildings*,
un projecte del presentador de ràdio Ira Glass
i l'historiador Tim Samuelson
sobre la preservació dels vells edificis de Chicago.

O la sèrie de dibuixos que va preparar
per a la Historical Society of Oak Park and River Forest,
que és un homenatge al concepte de temps
de l'obra *Aquí*, del dissenyador Richard McGuire.

RAGTIME

Els sons d'un temps recobrat

Rusty Brown (2019),
Chris Ware.
Cortesia de l'artista

Ware, que toca el piano i el banjo,
va enamorar-se del gènere musical del *ragtime*
quan va veure *El cop* (1973) de George Roy Hill.
Aquesta pel·lícula va fer popular la música del pianista Scott Joplin.

Més tard, una parella sentimental i company de feina
de la seva mare,
el va introduir més a fons en aquest gènere musical.
Aquest tipus de música va trigar en ser reconeguda
com un dels grans tresors de la cultura popular nord-americana
de finals del segle XIX (19) i principis del XX (20).

Ware és amic de músics com Reginald R. Robinson,
que ha recuperat l'essència del *ragtime*.
També ha dissenyat cobertes de discos,
dibuixat historietes sobre cançons
i ha personalitzat aquesta passió en el personatge de Joanna Cole
que apareix a *Rusty Brown*.

Finalment, ha estat editor del *fanzine The Ragtime Ephemeralist*, que demostra la seva condició de col·leccionista obsessionat pels objectes relacionats amb aquest gènere musical.

L'autor de *Jimmy Corrigan* creu que el *ragtime* i la historieta s'assemblen més del que sembla, quan diu:

«Veig una connexió genuïna entre els còmics i el ragtime perquè tots dos són un art compositiu.

El ragtime és realment l'últim art musical popular nord-americà que no depèn de la interpretació expressionista, és a dir, es podria tocar una composició de Scott Joplin al xilòfon, al clavicèmbal o als tapaboques afinats i encara seria commovedora».

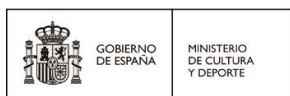
Una coproducció de:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

El CCCB és un consorci:

**Diputació
de Barcelona**

**Ajuntament
de Barcelona**

Més informació

cccb.org

[#ChrisWareCCCB](https://twitter.com/ChrisWareCCCB)

CCCB.Montalegre, 5.08001 Barcelona